

HONG KONG KEERT TERUG I

HET VOLKSFEEST

ZOP, 30 juni 1997

Gisterenavond verzamelde zich de grootste mensenmenigte op het Tiananmenplein sinds de democratiebeweging in mei 1989. Naar schatting 200.000 mensen vierden de teruggave van Hongkong die vanavond plaatsvindt: het plein is vandaag [maandag] afgesloten voor het gewone publiek.

(Door Jan van der Made)

BEIJING (ZOP) Ze fotografeerden elkaar voor de zes enorme karakters, *qingzhu Xianggang huigui* ("Welkom Terug Hong Kong") op het centrum van het plein, vlak voor het Monument der Martelaren, stonden in de rij in een van de restaurants rond het plein om *jiaozi* (Chinese ravioli) en Yanjing bier te drinken. Duizenden vlaggetjes met de witte lelie, de Bauhinia, het symbool van Hongkong waren bevestigd aan fietsen, tassen, of zelfs in het haar.

Verkopers van Chinese en Hongkong vlaggen werden in een dag rijk. Een paar ging weg voor tien yuan (twee en een halve gulden). "Ik kan het niet bijbenen", klaagde een verkoopster die de het laatste paar uit haar tas graait en verkoopt. "Ik moet weer terug naar de voorraadkast".

De menigte voor de enorme klok die de seconden voor de overdracht aftelt van Hongkong brulde de seconden mee toen de 100.000e seconde was bereikt, en herhaalde dat bij daarna bij elk duizendtal. "Ik ben blij dat ik vanavond ben gekomen", vertelt een bezoeker, die zijn dochtertje heeft meegenomen. "Voor ons is het vanavond feest. Morgen ga ik gewoon naar mijn werk. En morgenavond ga ik voor de buis zitten, dan is het feest voor de leiders".

Politie had reusachtige moeite om de enorme menigte in goede banen te leiden. Het verkeer in het stadscentrum was uren geblokkeerd, taxi's en bussen overvol. "Ik heb sinds juni 1989 niet meer zoveel mensen bij elkaar gezien", aldus een oudere vrouw die maar langs de kant van de weg is gaan zitten en de menigte gadeslaat. "Ik blijf morgen de hele dag thuis".

REGEN

In de rest van Beijing was het business as usual, hoewel er meer mensen dan gewoonlijk buiten zaten. Maar de talloze kleermakers, restaurants en een leger van fietstaxichauffeurs werkte gewoon door, en trok zich niets aan van alle opwindings. Vanochtend moeten de organisatoren van het feest vanavond bezorgd uit het raam hebben gekeken: regen beukte Beijing, en de lucht was ondoorzichtig grijs.

Het Tiananmen plein wordt om drie uur vanmiddag afgesloten voor het grote publiek, ter voorbereiding voor de "Dans en zangactiviteiten" van 100.000 "Burgers van Beijing", redevoeringen en de directe uitzending op drie reusachtige televisieschermen van de gebeurtenissen in het conventiecentrum in Hongkong waar de overdracht plaatsvindt.

De gebeurtenissen op het plein gaan door tot vijf uur 's morgens wanneer de nationale vlag zal worden gehesen.

HONG KONG KEERT TERUG II

HET OFFICIËLE FEEST

BEIJING (ZOP) Juichen, lachen en klappen begeleidde de laatste tien seconden die het eind van de britse overheersing van een deel van China inluidden. Een oorverdovend vuurwerk in lichtblauw en roze pasteltinten, afgevuurd door elite troepen van het Volksbevrijdingsleger werd gevolgd door een wild dansfeest.

Maar was het wel zo wild? De honderd duizend toeschouwers die gisterenavond op het Tiananmen plein stonden, dansten en zich vergaapten aan drie enorme televisieschermen met een directe link naar Hongkong's conventiecentrum waar de overdracht plaatsvond, waren allemaal op "speciale uitnodiging" gekomen.

Ze waren verdeeld in talloze kwadranten over het plein. Binnen die kwadranten werden er drakendansen, balletvoorstellingen of zangwedstrijden ten beste gegeven. Maar tussen die kwadranten stonden duizenden politieagenten, die alles wat naar teveel spontaniteit riekte de kop indrukte. Veel hoefden ze daarvoor niet te doen. De meeste "toeschouwers" en "gasten" bleven keurig binnen hun vierkant zitten, aten wat uit de plastic tas die ze was verstrekt door hun werkeenheden, of staarden naar de kleurig uitgedoste dansers.

In een sarcastische knipoog naar de democratiebeweging in mei 1989 waren er studentendelegaties van Beijing's verschillende universiteiten. De Beijing Normal University, in 1989 een van de brandhaarden van studentenverzet op het plein, was vertegenwoordigd door een groep studenten met een rood banier. Maar over democratie werd niet gepraat. "Vanavond is heel belangrijk voor China", aldus een van hen. "Vanavond werd honderd jaar van nationale vernedering weggewassen", refererend aan de honderd-jarige lease van Hongkong's New Territories die gisterennacht om twaalf uur afliep.

VRIJWILLIGERS

Buiten het Tiananmen plein was Beijing vrij kalm. De politie had alle toegangswegen tot het plein afgezet met behulp van "vrijwilligers" van het buurtcomitee of gewoon "waakzame burgers", die ervoor moesten zorgen dat niemand behalve de genodigden, op het plein konden komen.

Maar bij Nan Chi Zi, een straat die evenwijdig aan de verboden stad loopt, raakte de politie in paniek toen tientallen burgers op de daken van hun bouwvallige huizen waren geklommen om een glimp van het vuurwerk op te vangen. "Kom er af", schreeuwde een politieman. "Ik weet dat jullie blij zijn, maar op die manier kunnen de huizen instorten". "Er is niets voor ons geregeld", klaagde een vrouw. "Wij worden buitengesloten".

Niet ver daarvandaan, in de centrale verkeersslagader Dong Dan had zich een enorme menigte verzameld die het verkeer blokkeerde. Het plaatselijke postkantoor had een "Hongkong-keert-terug-herdenkingszegel" uitgegeven, en de verkoop begon precies om twaalf uur 's nachts.

VRIJE MARKTPRINCIPES

"Ik heb er drie dagen voor in de rij gelegen", vertelt een van de honderden filatelisten trots. "Ook vanochtend toen het zo plensde". Hij weigert zijn postzegel (2 gulden, knalblauw, met een portret van Deng Xiaoping) te verkopen. "Ik ben vandaag zo blij dat Hongkong terug is bij China. Dit is een prachtig aandenken". Maar een andere man gelooft meer in Deng's vrije markt principes. "Deng heeft gezegd dat het niet erg is als sommigen eerder rijk worden dan anderen. Hongkong is rijk, dat is goed. En voor mij geldt dat ook". Hij bood de postzegel voor vierhonderd gulden te koop aan.

Vandaag is het een vrije dag in Beijing, en de straten zijn rustig. Vanavond zal staatspresident Jiang Zemin een "belangrijke redevoering" geven in het arbeiders sportstadion voorafgaand aan een drie uur durend dans- en zangfeest en vuurwerk.